

Recomanacions sobre la celebració dels judicis i el seu tractament per televisió

Barcelona, 6 d'octubre de 1997

1. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya demana a les institucions que facin una labor didàctica i de divulgació i trasmetin a la ciutadania que, malgrat les eventuals errades de l'Administració de justícia, només mitjançant el procés s'obtenen les garanties d'enjudiciament. Alhora, el Consell demana als mitjans de comunicació que siguin receptius a aquest missatge, que el difonguin i que quan exerceixin la seva llibertat d'opinió i d'expressió traslladin també a la ciutadania que, quan la sentència ja és ferma, la credibilitat última s'ha d'atorgar als jutges.

2. L'Administració de justícia s'ha d'acostumar a la lícita pressió mediàtica a què està sotmesa en els judicis que conciten una atenció col·lectiva important. Per evitar la desinformació, es demana que la mateixa organització de l'Administració de justícia o, en un altre cas, el president del tribunal d'un judici concret, facilitin la tasca dels mitjans d'informació nomenant una persona que exerceixi de portaveu o un aparell informatiu que els mantingui informats en cada moment, sense cap mena d'ocultisme en els diversos tràmits del procés. Es recomana als mitjans de comunicació que donin a les informacions de la persona que exerceix de portaveu un tracte de credibilitat, sense perjudici de la llibertat d'expressió de cadascú.

3. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya constata la necessitat d'una iniciativa legislativa adreçada a regular els supòsits en què és legítim exceptuar la publicitat de les actuacions judicials, mentre sigui necessari per garantir els

béns i drets fonamentals protegits constitucionalment, d'acord amb el que estableixen els articles 6.1 i 10.2 del Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals i l'article 14.1 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics. Fins que no s'adoptin aquestes mesures, el Consell recomana a les empreses de televisió que, mentre té lloc l'acte del judici oral (no en la fase sumarial o després de dictar sentència), s'abstinguin de programar la intervenció de les persones que constitueixin mitjans de prova de les quals ha de valer-se el tribunal, en especial els perits i els testimonis.

4. Els mitjans de comunicació han de tenir present que, tot i que els judicis són públics, determinades persones que actuen com a mitjans de prova no ho fan voluntàriament, sinó en virtut d'una prescripció legal o d'un mandat judicial. En conseqüència, aquestes persones, sempre que no tinguin la consideració de públiques, tenen dret a salvaguardar el dret a la intimitat i a la pròpia imatge. La llibertat d'informació sobre els judicis públics ha de ser absoluta, però les televisions haurien d'abstenir-se de difondre gràficament la imatge dels testimonis, si no és que ho autoritzen expressament.

5. Els mitjans de comunicació han de tractar amb una cura especial les informacions que afectin infants o adolescents relacionats amb els fets objecte de judici, per tal de protegir la seva intimitat i el desenvolupament de la seva personalitat en l'entorn social. En conseqüència, han d'evitar difondre'n el nom, la veu, la imatge o les dades que en permetin la identificació, quan apareixen com a víctimes, testimonis o inculpats en causes criminals, llevat del cas que ho siguin com a víctimes d'un homicidi o un assassinat.

6. La reconstrucció fictícia dels fets que són objecte d'un judici, un recurs utilitzat per alguns programes de televisió, no té les garanties processals necessàries perquè sigui plenament creïble. Si es fa això, es recomana als mitjans que adverteixin els telespectadors que la reconstrucció segueix criteris dels guionistes, no avalats ni pels jutges ni per les garanties judicials.

7. Els mitjans de comunicació han d'observar el principi deontològic de diferenciació entre informació i opinió també en el tractament dels judicis. No s'han de confondre els fets amb les interpretacions que en fa una de les parts. En tot cas, la informació ha de ser plural, i ha de comunicar de manera objectiva totes les posicions de les parts implicades en el procés.

8. En els judicis en què intervingui un jurat, s'ha d'actuar amb una cura especial. En cap cas un membre del jurat no ha d'intervenir en un programa de televisió sobre el cas que jutja fins que es publiqui la sentència.

9. Amb l'arribada de la televisió per cable, la transmissió dels judicis en directe pot fer-se habitual. Seria oportú que les autoritats judicials dictessin normes sobre aquest aspecte, respectuoses amb la llibertat d'expressió i garanteix dels drets de les parts. Fins que aquestes normes no arribin, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya recomana que el judici sigui retransmès en un pla general, per evitar un tractament d'imatge que, mitjançant el seu propi llenguatge, pugui confondre o afectar la subjectivitat de la persona telespectador o predisposar-la a favor o en contra dels processats.

10. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya proposa al Col·legi d'Advocats i al Col·legi de Periodistes fer una ponència conjunta per elaborar un esborrany de normes d'autoregulació sobre el tractament de la informació dels judicis per ser proposades als mitjans de comunicació televisius, per tal d'aconseguir entre totes les emissores uns compromisos de compliment conjunts i pactats lliurement. Pel que fa a aquests compromisos, i com a garantia que es compleixen, les normes d'autoregulació haurien d'aparèixer en aquell mitjà que les hagi transgredit.

Annex: Protocol de col·laboració del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Fundació del Consell de la Informació de Catalunya

Reunits:

D'una banda l'Excm. Sr. Guillem Vidal Andreu, President del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

D'altra banda, l'Excm. Sr. Francesc Codina, President del Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

D'altra banda, la Il·lma. Sra. Montserrat Minobis, Degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

I d'altra banda, el Sr. Francesc Ledesma, President de la Fundació del Consell de la Informació de Catalunya.

Exposen:

Que aquest protocol de col·laboració respon a la voluntat de les parts d'establir un tracte més fluid i permanent de l'Administració de Justícia amb els mitjans de comunicació.

Que l'Administració de Justícia a Catalunya en una clara voluntat de transparència informativa vol obrir-se als mitjans de comunicació i potenciar el seu lloc institucional de Poder de l'Estat a Catalunya.

L'Administració de Justícia vol fer una tasca didàctica i de divulgació assenyalant al ciutadà, que, malgrat les eventuals errades de l'Administració de Justícia, només mitjançant el procés s'obtenen totes les garanties.

Que totes les actuacions per millorar les relacions entre l'Administració de Justícia i els professionals i les professionals de la comunicació han d'estar emmarcades dins l'absolut respecte a la legislació vigent i als criteris del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya.

Per això, les parts signants recomanen als mitjans de comunicació que siguin receptius a aquest missatge, que el difonguin i que quan exerceixin la seva llibertat d'opinió i d'expressió traslladin també a la ciutadania que la credibilitat última s'ha d'atorgar als jutges quan la sentència ja és ferma i que, en tot cas, s'ha de respectar el principi constitucional de presumpció d'innocència que protegeix a tot ciutadà.

En conseqüència, les parts **Acorden:**

- 1.** Que l'Administració de Justícia s'ha d'acostumar a la lícita pressió mediàtica a què està sotmesa en els judicis o els processos judicials que conciten una important atenció col·lectiva i atindrà els mitjans de comunicació, sense dependre del tarannà personal de cada jutge o tribunal.
- 2.** Que l'Administració de Justícia garantirà l'accés igualitari de tots els mitjans de comunicació als actes institucionals i a les sales de vistes i per això cal dotar-la de les sales de premsa i les eines necessàries per poder oferir als mitjans de comunicació unes dignes i modernes condicions de treball.
- 3.** Mentrestant, tenint en compte que cada un dels jutges i tribunals tenen la possibilitat de regular l'accés i la presa d'imatges i so en funció del judici i les necessitats per a desenvolupar la seva tasca, el Tribunal Superior de Justícia

es compromet a mediar perquè facilitin l'accés dels mitjans de comunicació audiovisuals a les sales de vistes, encara que sigui amb restriccions, per no vulnerar cap altre dret.

4. També es demanarà a la Conselleria de Justícia els mitjans materials necessaris per poder facilitar als mitjans de comunicació, una imatge institucional d'àudio i vídeo de les sales de vistes.

5. L'Administració de Justícia garantirà el principi de publicitat de les sentències i en farà una difusió igualitària, tenint en compte sempre el dret a la intimitat, l'honor i la pròpia imatge de les persones.

6. Que els professionals i les professionals de la comunicació tindran especial cura en les informacions i utilitzaran totes les eines al seu abast per contrastar-les i donaran al portaveu autoritzat un tracte de credibilitat, sense perjudici de la llibertat d'expressió de cadascú. També especificaran la font informant diferenciant entre els diferents agents jurídics.

7. Que els professionals i les professionals de la comunicació es comprometen a preservar el dret a la presumpció d'innocència dels imputats, la intimitat, el dret a la pròpia imatge i l'honor dels testimonis que acudeixen als edificis judicials, sense sotmetre'ls a cap assetjament.

8. Els professionals i les professionals de la comunicació mantindran especial atenció a les víctimes, menors i als testimonis protegits, on en cap cas es pot revelar la identitat.

9. El tractament informatiu que es faci de les resolucions judicials ha de ser respectuós encara que, legítimament aquestes es puguin criticar.

10. Els signants col·laboraran en l'impuls de la formació dels professionals i les professionals de la comunicació que es dediquen a la informació de l'àmbit judicial. En aquest sentit recomanaran als responsables dels mitjans de comunicació que vetllin i estableixin els mecanismes necessaris per tal que aquesta formació sigui possible.

11. S'atendran les recomanacions del Consell de l'Audiovisual de Catalunya per evitar el que s'anomenen judicis paral·lels i les reconstruccions fictícies dels fets que són objecte de judici.

12. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya emetrà informes i dictàmens sempre que siguin necessaris i es considerin convenients per garantir el compliment de les anteriors recomanacions.

13. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya es compromet a la divulgació d'aquest protocol entre la judicatura catalana.

14. Els signants faran la difusió necessària, entre els seus respectius àmbits d'actuació i influència, d'aquest protocol de col·laboració.

15. Es traslladarà el contingut d'aquest protocol a la Conselleria de Justícia, a la Comissió de Comunicació del Consell General del Poder Judicial i al Director de l'Escola Judicial pel seu coneixement i per si consideren escaient qualsevol activitat formativa.

16. Es constituirà una comissió quadripartita paritària per fer el seguiment del protocol i adaptar-lo, s' s'escau, a noves circumstàncies o situacions.

L'àmbit d'aquest protocol serà la Comunitat Autònoma de Catalunya. Aquest acord entra en vigor a partir de la data de la signatura. En prova de conformitat es signa a Barcelona, el 17 de novembre de dos mil tres.